

ЕТАПИ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ) ОСВІТІ

Олександр Слободяник,

старший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України, кандидат педагогічних наук, м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0915-2249>

Анотація. Розглянуто актуальність інтеграції закладів професійної (професійно-технічної) освіти із ринком праці. Означено окремі підходи до розуміння поняття «державно-приватне партнерство». Запропоновано заходи щодо розвитку системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, професійна (професійно-технічна) освіта, партнерство і співробітництво.

STAGES OF STARTING PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION

Oleksandr Slobodianyuk,

Senior Researcher of the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training of the Institute of Vocational Education NAES Ukraine, Candidate of Pedagogical Sciences

Abstract. The integration relevance of professional (vocational) education institutions with the labor market is considered. Separate approaches to understanding the concept of "public-private partnership" are outlined. Measures to develop the system of public-private partnership in the field of professional (vocational) education are proposed.

Keywords: public-private partnership, professional (vocational) education, partnership and cooperation.

Одним з основних напрямів трансформації національної системи професійної (професійно-технічної) освіти на сучасному етапі є її подальше реформування щодо розвитку співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти з приватними партнерами. Дієвим засобом підвищення ефективного функціонування державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти є розвиток партнерських відносин держави та бізнесу, що дозволить залучити для стабільного розвитку цих закладів додаткові ресурси, інвестиції. У такій системі відносин відбувається об'єднання ресурсів і потенціалу держави і бізнесу, що сприяє підвищенню ефективності використання наявних ресурсів, розподілу ризиків та відповідальності між державним і приватним секторами.

У сучасних умовах економічного розвитку України позицію одного з найбільш перспективних інструментів вирішення проблем, пов'язаних із взаємодією держави і бізнесу в різних галузях, посідає саме державно-приватне партнерство (далі – ДПП). Деталізація суті та основних теоретико-методологічних

засад поняття державно-приватного партнерства як окремого інституту законодавчого регулювання дасть змогу чітко зрозуміти призначення та процедуру його реалізації.

В Україні є дуже великий, поки що недостатньо використовуваний, потенціал державно-приватного партнерства в ряді галузей, зокрема і в освітній. Світовий досвід має велику кількість концептуальних підходів, форм, методів і конкретних механізмів державно-приватного партнерства, який цілком може бути використано при вирішенні ряду важливих завдань сучасної професійної (професійно-технічної) освіти. Різноманітні форми партнерства можуть забезпечити ефективні рішення в галузі освіти, в розширенні можливостей для проходження практики, допоможуть швидше вирішити проблеми поліпшення виробничої та соціальної інфраструктури, забезпечити серйозний прорив у сфері підвищення якості робітничих кадрів.

Актуальність вивчення тенденцій розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти зумовлена трансформаційними змінами цієї ланки освіти, що спрямована на створення якісно нової системи підготовки трудового потенціалу країни та умов для професійної самореалізації особистості. У стратегічних завданнях держави щодо розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти відстежується чітка позиція її інтеграції з ринком праці на засадах ДПП. Першочерговими завданнями в розвитку цих процесів є: вдосконалення законодавства для створення ефективного правового середовища; надання організаційної та методичної допомоги органам місцевої влади, закладам професійної (професійно-технічної) освіти, приватним партнерам, які прагнуть розвивати співпрацю на засадах ДПП; розроблення механізмів активізації інвестиційної діяльності та залучення приватних інвестицій у стратегічно важливі напрями розвитку професійної (професійно-технічної) освіти. (Кравець, 2022, с. 127).

Позитивні зміни в освітньому законодавстві щодо розвитку ДПП у сфері освіти і науки відзначаються чинним Законом України: «Про освіту» (2017). Зокрема, у Статті 6 визначено, що ДПП є одним із принципів освітньої діяльності, а Стаття 81 визначає «правові, організаційні та фінансові засади розвитку державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки».

Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти можна уявити як взаємодію закладів професійної (професійно-технічної) та структур бізнесу на основі взаємних інтересів для досягнення спільних цілей. Також можна сказати, що це партнерство являє собою співпрацю між державою та бізнесом з метою реалізації освітніх проєктів на основі законодавчих актів та спеціальних угод.

Сьогодні в Україні успішно реалізується проєкт «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» – це спільна програма ЄС та його держав-членів Німеччини, Фінляндії, Польщі та Естонії для підтримки реформи професійно-технічної освіти в Україні. Мета програми: EU4Skills підтримує реформу професійно-технічної освіти в Україні з метою зробити навчання таким, що відповідає вимогам ринку праці, та допомогти молоді та дорослим реалізувати власний потенціал. Загальний обсяг фінансування – 58 млн євро, з них 21 млн євро спрямують на оновлення обладнання та інфраструктури закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Програму в Україні реалізують Deutsche Gesellschaft für Internationale

Zusammenarbeit (GIZ), Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) та партнери (МОН України, 2022).

У процесі створення та функціонування проєктів державно-приватного партнерства в освітній галузі можна виділити такі 4 етапи:

1 етап – підготовчий. На цьому етапі здійснюється моніторинг та прогноз потреб ринку праці в регіонах у кваліфікованих кадрах з урахуванням соціально-економічної політики, в тому числі з урахуванням демографічних та міграційних факторів; аналіз та оцінка становища на ринку праці робітників та фахівців, які отримали професійно-технічну освіту;

2 етап – організаційний. На цьому етапі розробляється модель партнерства, що найбільше підходить для системи, яка розробляється, створюються організаційні умови її функціонування, визначається коло партнерів, укладаються необхідні договори, що передбачає реалізацію наступних заходів;

3 етап – функціональний. На цьому етапі здійснюється забезпечення матеріально-технічної та ресурсної оснащеності закладів професійної (професійно-технічної); створення умов для інноваційного розвитку установ професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення якості професійної підготовки; організація виховної роботи з учнями в установах професійної освіти, зокрема пропагування престижу кваліфікованої робочої праці та професійної орієнтації молоді;

4 етап – діагностично-корекційний. На цьому етапі організовується моніторинг, проводиться оцінка та коригування системи партнерства. (Слободяник, 2022, с. 168).

Відповідно, діяльність в рамках розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти повинна мати комплексний, системний та довготривалий характер, здійснюватися відповідно до пріоритетів того регіону, на території якого вона реалізується. Суб'єкти господарювання, установи та влада повинні стати партнерами та спільно розробляти необхідні програми та проєкти співпраці. Ефективна реалізація проєктів державно-приватного партнерства в Україні є основою розбудови потужної економіки держави, модернізації закладів професійної (професійно-технічної) освіти, покращення рівня підготовки кваліфікованих робітників.

Список використаних джерел:

Кравець, С. Г. (2022). Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Regulatory and legal support for the development of public-private partnership in the field of professional (vocational) education*, 1(24), 127–137. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.127-137>

Слободяник, О. В. (2022). Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: семантика і перспективи розвитку в Україні. *Public-private partnership in professional (vocational) education: semantics and prospects of development in Ukraine*, 1(24), 164–171. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.164-171>

Верховна Рада України. (2017, Вересень 05). *Про освіту*: Закон України. Відомості Верховної Ради України, (№ 2145-VIII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

МОН України. Професійна освіта. <https://mon.gov.ua/ua/tag/eu4skills>